

Till Ålands lagting

En oberoende landskapsrevision

Huvudsakligt innehåll

Landskapsregeringen föreslår att en ny oberoende revisionsmyndighet bildas. Myndigheten är självständig i sin verksamhet men administrativt underställd lagtinget och dess oberoende garanteras i lagtingsordningen. Myndigheten som kallas Landskapsrevisionen ersätter de landskapsrevisorer som nu ansvarar för landskapsrevisionen. Samtidigt föreslås att landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå upphävs. Internrevisionen ersätts av extern revision som utförs av den nya myndigheten och ett utvecklat system för intern styrning och kontroll inom landskapsförvaltningen. Revisionen av EU-medel överförs till den nya myndigheten.

Enligt förslaget leds den nya myndigheten av en landskapsrevisor. Förslaget tar inte ställning till myndighetens storlek, men ger utrymme för upphandling av revisorstjänster och även en utbyggnad av myndigheten i framtiden.

Enligt förslaget ska lagstiftningen om den nya myndigheten träda i kraft den 1 juli 2013. De landskapsrevisorer som nu är valda av lagtinget utför revision av finansåret 2012 enligt den nu gällande lagstiftningen och lämnar sin revisionsberättelse inom augusti 2013 varefter deras uppdrag är avslutat.

INNEHÅLL	
Huvudsakligt innehåll	1
Allmän motivering.....	3
1. Gällande regelverk.....	3
1.1. Landskapsrevisionen.....	3
1.2. Landskapsregeringens revisionsbyrå.....	4
1.3. Intern styrning och kontroll	5
1.4. EU-revision	5
2. Riksrevisionens utredning.....	7
3. Utblick.....	7
3.1. Internationell standard för nationell revision.....	7
3.2. Statsrevisionen i riket	8
3.3. Riksrevisionen i Sverige	9
3.4. Rigsrevisionen i Danmark	10
4. Landskapsregeringens förslag	11
4.1. En oberoende revisionsmyndighet	11
4.2. Internrevision och EU-revision	12
4.3. Övriga lagändringar	12
5. Förslagens verkningar.....	12
6. Beredningsarbetet	13
Detaljmotivering.....	13
1. Ändring av lagtingsordningen.....	13
2. Landskapslag om Landskapsrevisionen.....	14
3. Upphävande av landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå.....	19
4. Ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riks- författningar om offentlig upphandling.....	19
5. Ändring av landskapslagen om landskapets finansförvaltning	19
6. Ändring av landskapslagen om valfinansiering	21
7. Ändring av landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond.....	21
Lagtext.....	22
L A N D S K A P S L A G om ändring av lagtingsordningen för Åland.....	22
L A N D S K A P S L A G om Landskapsrevisionen.....	22
L A N D S K A P S L A G om upphävande av landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå.....	26
L A N D S K A P S L A G om ändring av 1 och 2 §§ landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riks- författningar om offentlig upphandling... L A N D S K A P S L A G om ändring av landskapslagen om landskapets finansförvaltning.....	27
L A N D S K A P S L A G om ändring av landskapslagen om valfinansiering	29
L A N D S K A P S L A G om ändring av 16 § landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond	29
Parallelltexter	31

Allmän motivering

1. Gällande regelverk

1.1. Landskapsrevisionen

Genom landskapsrevisionen övervakar lagtinget landskapets hushållning, budgetens iakttagande, verkställigheten av lagtingets beslut samt att lagtinget sköts på ett lagenligt och ändamålsenligt sätt. Landskapsrevisionen regleras i landskapslagen (1996:7) om landskapsrevisionen.

För att utföra landskapsrevisionen väljer lagtinget för varje finansår fyra landskapsrevisorer som inom gruppen utser en ordförande. Lagtinget utser även två ersättare. Till sitt förfogande ska landskapsrevisorerna ha en sekreterare som utses av kanslikommissionen vid lagtinget. I praktiken är det den biträdande lagtingsdirektören som fungerar som sekreterare för landskapsrevisorerna. Landskapsrevisorerna har även möjlighet att anställa personal och att anlita revisionsbyrån vid landskapsregeringen eller annan utomstående expertis för revisionsarbetet.

Landskapsrevisorerna utses ofta som en följd av sitt politiska engagemang eller åtnjuter ett visst partis förtroende. Det finns inte något hinder för att en landskapsrevisor samtidigt är ledamot av lagtinget.

Landskapsrevisionen ska ske enligt god revisionssed och ska enligt lagen främst inriktas på förhållanden av betydelse eller på omständigheter där risk för väsentliga fel kan föreligga. Revisionen ska ske för att konstatera om

- a) landskapets rätt och bästa har tillgodosetts,
- b) verksamheten har bedrivits ekonomiskt och effektivt samt att formulerade mål och lagtingsbeslut uppfyllts,
- c) redovisningen av medelsförvaltning och resursanvändning gjorts på ett tillförlitligt sätt samt om
- d) förvaltningen i övrigt handhåfts i enlighet med lag och gällande bestämmelser.

Landskapsrevisorerna har rätt att för sin granskning ta del av utredningar och handlingar från landskapsregeringens allmänna förvaltning, underställda myndigheter och andra inrättningar såsom verk, stiftelser, fonder aktiebolag och samfund samt från sammanslutningar och bolag som med ensamrätt av landskapet anskaffar medel. Lagtinget kan även besluta att landskapsrevisorerna ska granska lagtingets och Ålands delegations i Nordiska rådet bokföring och medelsanvändning. Landskapsrevisorerna granskar också beviljande av, användning av och tillsyn över lån och bidrag som utgivits ur anslag i landskapets budget. På samma sätt kan även EU-stöd granskas om inte annat följer av EU:s rättsakter.

För närvarande utförs landskapsrevisionen av landskapsrevisorerna, den biträdande lagtingsdirektören, revisionsbyrån vid landskapsregeringen samt externa revisorer.

Landskapsrevisorerna lämnar varje år en revisionsberättelse till lagtinget, senast den 31 augusti. Revisionsberättelsen ska uppta

- a) allmänna uppgifter om utförda granskningar och inspektioner,
- b) om budgeten iakttagits och i den formulerade mål förverkligats,
- c) på vilket sätt den interna övervakningen har ordnats och om den är tillräcklig,
- d) om uppgifterna i bokslutet är riktiga och ger tillräcklig information,
- e) uppgifter om hur ägarinflytandet använts i bolag som landskapet helt äger eller har aktiemajoritet i,
- f) under revisionen gjorda iakttagelser och dess konsekvenser samt anmärkningar mot landskapsregeringen eller dess förvaltningsbeslut till den del revisionen givit anledning till detta,

- g) förslag till åtgärder som anses vara påkallade,
- h) uppgifter om åtgärder för att avhjälpa av landskapsrevisorerna tidigare påtalade missförhållanden samt om dessa åtgärder anses vara tillräckliga samt
- i) övriga av revisionsverksamheten föranledda ärenden.

Revisionsberättelsen undertecknas av alla landskapsrevisorer som ändå har självständig rätt att i berättelsen uttala sig om resultatet av revisionen. Landskapsrevisorernas berättelse lämnas till lagtingets kansli och delges omedelbart landskapsregeringen.

Förutom revisionsberättelsen kan landskapsrevisorerna även under granskningsarbetet framföra synpunkter, iakttagelser och påpekanden som rör förvaltningen till landskapsregeringen, dess underställda myndigheter eller tjänstemän.

1.2. Landskapsregeringens revisionsbyrå

Revisionsbyrån vid landskapsregeringen bedriver revision som omfattar landskapsregeringens förvaltning och underställda myndigheter, verk och inrättningar. Verksamheten regleras i landskapslagen (1996:8) om landskapsregeringens revisionsbyrå. Revisionen utförs i form av internrevision av förvaltningen. Revisionsbyrån ska också bistå landskapsrevisorerna och kan även handha revision i andra ärenden som följer av lag eller landskapsregeringens beslut. Organisatoriskt är revisionsbyrån fristående inom förvaltningen och rapporterar direkt till landskapsregeringen.

Revisionen vid revisionsbyrån ska bedrivas i överensstämmelse med god revisionssed, varvid den enligt lagen främst ska inriktas på förhållanden av betydelse eller på omständighet där risk för väsentliga fel annars kan föreligga. Revisionen ska ske för att kontrollera om

- a) landskapets rätt och bästa tillgodoses,
- b) verksamheten bedrivs effektivt och med åsyftad effekt samt att av landskapsregeringen fattade beslut verkställs,
- c) verksamhetens organisation och i den inbyggda kontrollfunktioner samt förmögenhetsförvaltning är ändamålsenligt utformad och tillfredsställande ordnad,
- d) räkenskaper och bokslut ger en tillförlitlig uppfattning om budgetens iakttagande samt om
- e) förvaltningen i övrigt handhas enligt lag och gällande bestämmelser.

Anmärkningar som framkommer vid revision rapporteras till förvaltningschefen, den ansvarige ministern och till avdelningschefen samt om det gäller verksamhet utanför landskapsregeringens förvaltning till chefen för verksamhetsenheten.

Vid revisionsbyrån finns två tjänster, en som ledande revisor och en som revisor. Dessutom finns en EU-revisor tillsatt för en viss tid. Ledande revisorn har det personaladministrativa och redovisningsmässiga ansvaret vid byrån samt beslutar om arbetsplanen för internrevisionen efter samråd med förvaltningschefen och landskapsrevisorernas ordförande. De båda sistnämnda anger landskapsregeringens respektive landskapsrevisorernas behov av revisionstjänster. Till arbetsplanen hör även revisionsstrategier för EU-stöden, dessa strategier ska godkännas av EU-kommissionen.

Revisionsbyråns verksamhet kan i praktiken delas in i fyra delar:

- 1) den självständiga verksamheten som är internrevision av förvaltningen som revisionsbyrån själv bestämmer om genom sin granskningsplan,
- 2) bistånd till landskapsrevisorerna där landskapsrevisorema anger område och vissa riktlinjer, men där själva revisionen utförs självständigt av byrån,
- 3) granskningsuppdrag inom internrevisionen på uppdrag av förvaltningschefen och

4) granskning av beviljande, användning och tillsyn över lån och bidrag som betalats av EU-medel och av EU ställda säkerheter.

1.3. Intern styrning och kontroll

Enligt den nya finansförvaltningslagen (se LTB 10/2011) ska ledningen för varje förvaltningsenhet ansvara för att den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig. Intern kontroll definieras i nämnda lag som den process genom vilken en myndighet med rimlig säkerhet uppnår en effektiv verksamhet, efterlever lagar och andra regler samt lämnar en tillförlitlig redovisning och rättvisande rapportering av verksamheten.

Finansförvaltningslagen har ännu inte trätt i kraft men bedöms kunna göra det senast den 1 januari 2013. Oberoende av lagens ikraftträdande har behovet av att stärka den interna styrningen och kontrollen inom förvaltningen aktualiserats under de senaste åren. Landskapsregeringen har för avsikt att införa intern styrning och kontroll enligt ett ramverk skapat av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Samma ramverk ligger till grund för definitionen i finansförvaltningslagen.

Sedan 2011 pågår ett projekt för att införa ett system för landskapsregeringens interna styrning och kontroll (S.L.I.S.K.). Projektets målsättning är att ge ledningen förutsättningar för en bättre och tydligare verksamhetsstyrning som bland annat resulterar i en förbättrad framförhållning i planeringen av verksamheten. Projektet ska också bidra till att fastställa vilka resurser som behövs för att upprätthålla verksamheten samt vilka aktiviteter som ska utföras och hur de ska utföras. Resultatet som uppnås ska bestå av ett dokumenterat system för intern styrning och kontroll, vars aktiviteter därefter ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten.

Att införa detta system är en process som beräknas pågå under tre år. Systemet ingår därefter i en kontinuerligt pågående verksamhets- och styrningsprocess som ska leda till att aktiviteter, åtgärdsplaner för förbättringar samt uppföljning utförs i det dagliga arbetet. Ett normalt tillvägagångssätt är att utgå från de mål systemet för intern styrning och kontroll ska uppnå och genomföra en riskanalys. Riskanalysen ska identifiera verksamhetsriskerna och definiera på vilken nivå i organisationen olika typer av risker ska hanteras. Processen genomförs initialt på ett övergripande plan för att i samband med uppföljning på en mer detaljerad nivå komplettera dokumentationen över processer och verksamhetsstyrning.

1.4. EU-revision

Förvaltningen av EU:s fonder regleras genom EU-förordningar som är direkt tillämpliga i landskapet. För strukturfondernas del finns den viktigaste regleringen i följande förordningar:

1) rådets förordning (EG) nr 1083/2006 om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordning (EG) nr 1260/1999 och

2) kommissionens förordning (EG) nr 1828/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1083/2006 om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden och för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1080/2006 om Europeiska regionala utvecklingsfonden.

För europeiska fiskerifondens del finns motsvarande reglering i följande förordningar:

1) rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden och

2) kommissionens förordning (EG) nr 498/2007 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden.

När det gäller fiskerifonden sker all kommunikation med kommissionen via jord- och skogsbruksministeriet, för övrigt är bestämmelserna för strukturfonderna och fiskerifonden i stort sett identiska. För varje program ska medlemsstaten utse en förvaltningsmyndighet, en attesterande myndighet och en revisionsmyndighet. Till revisionsmyndighet kan utses en nationell, regional eller lokal offentlig myndighet eller ett nationellt, regionalt eller lokalt organ som fungerar fristående från förvaltningsmyndigheten och den attesterande myndigheten. Myndigheten ska ansvara för kontrollen av att förvaltnings- och kontrollsystemet fungerar effektivt. Samma myndighet kan utses för mer än ett program. Förvaltningsmyndigheten, den attesterande myndigheten och revisionsmyndigheten kan utgöra delar av ett och samma organ, förutsatt att principen om åtskillnad av funktioner iakttas. Revisionsmyndigheten kan även låta andra organ utföra revisioner men ska då se till att dessa organ har den oberoende ställning som krävs.

Revisionsmyndigheten ska säkerställa att revisioner genomförs i syfte att kontrollera att förvaltnings- och kontrollsystemet för varje program fungerar effektivt och att ett lämpligt urval av insatser omfattas av revision i syfte att kontrollera de redovisade utgifterna. Vidare ska revisionsmyndigheten för kommissionen lägga fram en revisionsstrategi. Av strategin ska framgå vilket organ som ska utföra revisionerna, den metod som kommer att användas, urvalsmetoden för revisioner av insatser och den preliminära planeringen av revisionerna. Dessutom ska revisionsmyndigheten årligen lägga fram en kontrollrapport för kommissionen samt utarbeta ett yttrande om huruvida förvaltnings- och kontrollsystemet fungerar tillräckligt effektivt för att ge rimlig garanti för att de utgiftsredovisningar som lämnats till kommissionen är korrekta.

Revisionsbyrån har av landskapsregeringen utsetts till revisionsmyndighet för den nuvarande programperioden som sträcker sig över åren 2007–2013. Senast den 31 mars 2017 ska revisionsmyndigheten lägga fram ett slutligt utlåtande inför kommissionen, med en bedömning av om ansökan om slutbetalning är giltig och om de underliggande transaktionerna för den slutliga utgiftsredovisningen är lagliga och korrekta, vilket ska stödjas av en slutlig kontrollrapport.

Slutligen bör nämnas att även förvaltningen av EU:s jordbruksfonder berörs. Den regleras i följande förordningar:

1) rådets förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken,

2) rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och

3) kommissionens förordning (EG) nr 885/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1290/2005 när det gäller godkännande av utbetalningsställen och andra organ och avslutande av räkenskaperna för EGFJ och EJFLU.

Både revisionen och systemet i övrigt fungerar annorlunda eftersom lagstiftningsbehörigheten på området är delad mellan landskapet och riket. Förvaltningen och revisionen regleras genom ett avtal mellan landskapsregeringen och Landsbygdsverket. Avtalet genomgår just nu en revidering där revisionsuppdraget förtydligas med beaktande av kommissionens uppdaterade riktlinjer.

2. Riksrevisionens utredning

Våren 2009 fick Riksrevisionen i Sverige i uppdrag av landskapsregeringen att utreda hur en oberoende revisionsmyndighet självständig under lagtinget kunde organiseras. Den nya myndigheten skulle granska den offentliga verksamheten, dess resultat och effekter samt ha en koppling till det parlamentariska arbetet.

I utredningen, som lämnades den 30 oktober 2009, föreslås att en revisionsmyndighet bildas under lagtinget. Myndighetens självständighet under lagtinget och oberoende mot granskningsobjekten bör garanteras i lag.

Vidare föreslås att myndigheten leds av en myndighetschef som utses av lagtinget på förslag av kanslikommissionen. Myndighetschefen bör fatta beslut om revisionsberättelserna inom den årliga revisionen, om rapporterna avseende effektivitetsrevision och om myndighetens granskningsplan. Myndighetschefen bör också lämna förslag direkt till lagtinget om myndighetens anslag. Myndigheten föreslås bestå av fyra till fem revisorer, inklusive myndighetschefen. Det bör även finnas resurser inom myndigheten för att anlita utomstående experter inom olika områden.

Tillämpningsområdet, revisionens inriktning och omfattning avseende årlig revision och effektivitetsrevision föreslås vara de samma som enligt nuvarande reglering. Därutöver förordar utredningen att landskapsregeringen inleder diskussioner med EU-kommissionen om att den nya myndigheten också skulle kunna svara för revisionen av åländska EU-medel.

Utredningen föreslår att myndigheten avlämnar en årlig rapport senast den 31 augusti till lagtinget. Rapporten föreslås innehålla såväl årlig revision som effektivitetsrevision. Rapporterna avseende effektivitetsrevision bör dessutom kunna lämnas när som helst under finansåret. Lagtinget bör svara för att rapporterna överlämnas till landskapsregeringen. Utredningen föreslår att rapporterna hanteras av finansutskottet.

Vidare föreslår utredningen att landskapsregeringen får en skyldighet att återrapporera till lagtinget inom tre månader från att en rapport har överlämnats. Landskapsregeringens svar bör hanteras tillsammans med rapporten i finansutskottet.

Slutligen föreslår utredningen att den nya myndigheten sluter ett avtal med lagtingets kansli som innebär att kansliet sköter revisionsmyndighetens administration, såsom personal- och ekonomiadministration samt IT-support.

3. Utblick

3.1. Internationell standard för nationell revision

Det internationella samarbetsorganet för nationella revisionsorgan International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) grundades 1953 med stöd av FN som en gemensam organisation för medlemsländernas nationella revisionsorgan.

Vid INTOSAI:s möte i Lima år 1977 antogs en deklARATION (den så kallade Lima-deklARATIONEN) om principerna för ett nationellt revisionsorgans ställning och uppgifter. Enligt Lima-deklARATIONEN ska ett nationellt revisionsorgan vara oberoende i förhållande till revisionsobjektet och vara skyddat mot yttre påverkan. Även om statliga institutioner inte kan vara absolut oberoende eftersom de själva är en del av staten ska revisionsorganet tillförsäkras det funktionella och organisatoriska oberoende som är nödvändigt för att fullgöra dess uppgifter.

Det nationella revisionsorganet och dess oberoende ställning ska fastställas i konstitutionen medan detaljer kan införas i vanlig lag. Ett nationellt revisionsorgans oberoende är ouplösligt knutet till medlemmarnas oberoende. Med medlemmar avses de befattningshavare som utgör den högsta

myndighetsledningen, det vill säga riksrevisor, medlemmar i en revisionsrätt eller motsvarande.

Medlemmarnas oberoende ska säkerställas av konstitutionen. Särskilt ska formerna för att skilja en medlem från sitt uppdrag framgå av konstitutionen.

I sin yrkesutövning för det nationella revisionsorganets revisorer inte låta sig påverkas av revisionsobjekten och får inte stå i beroendeförhållande till dem. Ett nationellt revisionsorgan ska ha tillräckliga ekonomiska medel för att kunna fullgöra sina uppgifter och ska också kunna begära nödvändiga ekonomiska medel för sin verksamhet direkt hos det offentliga organ som beslutar om statsbudgeten. Ett nationellt revisionsorgan ska ha rätt att använda de anslag som anvisas på det sätt det anser lämpligt.

Det nationella revisionsorganets oberoende, föreskrivet i konstitution och lag, ska också garantera en mycket hög grad av initiativ- och självbestämmanderätt även när myndigheten uppträder som ombud för parlamentet och utför revisioner på dess uppdrag. Förhållandet mellan det nationella revisionsorganet och parlamentet ska föreskrivas i konstitutionen i enlighet med varje lands förutsättningar och krav.

Det nationella revisionsorganet ska revidera regeringen och dess myndigheter och institutioner. Detta betyder dock inte att regeringen är underordnad revisionsorganet. Framför allt är regeringen helt och ensam ansvarig för sina handlingar och underlåtelser och kan inte frita sig från ansvar genom att hänvisa till revisionens slutsatser eller expertåsikter från revisionsorganet.

Det nationella revisionsorganet ska genom föreskrifter i konstitutionen ges befogenhet och skyldighet att årligen och självständigt rapportera sina slutsatser till parlamentet eller något annat ansvarigt offentligt organ. Denna rapport ska offentliggöras.

I princip kan det bara finnas ett nationellt revisionsorgan som är medlem i INTOSAI i varje land. Trots det bör INTOSAI:s principer ses som grundläggande kriterier för vad som är en oberoende och självständig revisionsmyndighet.

3.2. Statsrevisionen i riket

Grunderna för statsrevisionen i riket anges i grundlagen. Statens revisionsverk bildades som en följd av att grundlagen trädde i kraft den 1 mars 2000. Revisionsverket blev därmed ett oavhängigt ämbetsverk i anslutning till riksdagen från början av år 2001 medan dess föregångare hade varit underställt finansministeriet.

Den grundläggande bestämmelsen om statens revisionsverk finns i 90 § 2 mom. i grundlagen, som anger att "för revisionen av statsfinanserna och iakttagande av statsbudgeten finns i anknytning till riksdagen statens revisionsverk, som är oavhängigt." Närmare bestämmelser om revisionsverkets ställning och uppgifter utfärdas genom vanlig lag. I grundlagens 90 § 3 mom. ingår en bestämmelse om verkets rätt att få upplysningar, med stöd av vilken revisionsverket har rätt att av myndigheter och andra som det övervakar få de upplysningar det behöver för att sköta sitt uppdrag.

Lagen om statens revisionsverk (FFS 676/2000) trädde i kraft den 1 februari 2001. Revisionsverket leds av en generaldirektör som tillsätts av riksdagen för en mandatperiod på sex år. Den som väljs till generaldirektör befrias under mandatperioden från sin statliga tjänst eller sin tjänst vid riksdagen.

Revisionsverkets verksamhetsområde innefattar statsrådet och ministerierna, statens ämbetsverk och inrättningar, statens fonder utanför statsbudgeten, statens affärsverk och bolag där staten utövar bestämmanderätten, statsandelar och bidrag som beviljas kommuner, företag och andra samfund

samt överföringar av medel mellan Finland och EU. Revisionsverket granskar däremot inte skötseln av riksdagens finanser, fonder för vilka riksdagen ansvarar, Finlands Bank eller Folkpensionsanstalten. Revisionsverket har heller inte utsetts till revisionsmyndighet för program som delfinansieras av EU:s fonder, den uppgiften har en särskild revisionsmyndighetsenhet vid finansministeriets finanscontrollerfunktion.

Efter att statens revisionsverk hade inlett sin verksamhet i anknytning till Riksdagen fanns ändå statsrevisorerna kvar fram till 2007, då de ersattes av ett revisionsutskott i riksdagen. Revisionsutskottet har hand om den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna i efterskott. Utskottet behandlar berättelser som ska lämnas till riksdagen, som statens bokslutsberättelse, statens revisionsverks berättelse om sin verksamhet och berättelser från riksdagens revisorer samt bereder ärenden om övervakning av statsfinanserna. Revisionsutskottet har rätt att på eget initiativ ta upp frågor inom sitt ansvarsområde till behandling och lämna betänkande om dem till plenum. Dessutom övervakar utskottet riksdagens interna ekonomiförvaltning och statens revisionsverk.

3.3. Riksrevisionen i Sverige

Riksrevisionen i Sverige började sin verksamhet den 1 juli 2003 och tog då över det statliga revisionsansvaret från föregångarna Riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket. Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och dess uppdrag är att granska den statliga verksamheten och därigenom medverka till god resursanvändning och en effektiv förvaltning i staten.

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer som utses av riksdagen. De tre riksrevisorerna beslutar var och en själv vad som ska granskas, hur granskningen ska gå till och vilka slutsatser som ska dras av granskningen. Riksrevisorernas oberoende ställning är skyddad i den svenska grundlagen.

Riksrevisionens granskningsmandat regleras i lagen (SFS 2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Granskningsverksamheten är uppdelad i två delar; årlig revision och effektivitetsrevision. Riksrevisionen ansvarar inte för EU-revisionen utan det gör Ekonomistyrningsverket som är en central förvaltningsmyndighet under finansdepartementet.

Riksrevisionen har en skyldighet att granska olika förvaltningsmyndigheters årsredovisningar inom det statliga området. Den årliga revisionen granskar årsredovisningar för staten, Regeringskansliet och, med undantag för AP-fonderna, de förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen, riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, och Kungliga Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning. Den årliga granskningen ska efter varje räkenskapsår avslutas med en revisionsberättelse för varje granskat objekt. Revisionsberättelserna lämnas till regeringen och till den reviderade myndigheten.

Riksrevisionen har möjlighet att effektivitetsgranska den statliga verksamheten. En effektivitetsgranskning ska främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser.

Riksrevisorerna beslutar självständigt vad de väljer att effektivitetsgranska. Resultatet av en effektivitetsgranskning redovisas i en granskningsrapport. Riksrevisionen publicerar årligen ett 30-tal granskningsrapporter. Rapporterna lämnas till riksdagen, som i sin tur lämnar dem till regeringen för behandling. Inom fyra månader ska regeringen redogöra för

vilka åtgärder den har vidtagit eller avser vidta. Berört utskott behandlar sedan skrivelsen och slutligen fattar riksdagen beslut i ärendet.

Varje år lämnar riksrevisorerna också en rapport till riksdagen där de viktigaste iakttagelserna inom effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen samlats. I riksrevisorernas årliga rapport har myndigheten möjlighet att fästa uppmärksamheten på viktiga trender och tendenser inom den statliga verksamheten och samhällsutvecklingen i övrigt.

Riksrevisionen lämnar varje år en årsredovisning över sin verksamhet till riksdagen. Riksrevisorerna beslutar gemensamt om årsredovisningen. I riksdagen ansvarar finansutskottet för att revision sker av Riksrevisionen, för detta anlitas en privat revisionsbyrå. Riksrevisionen lämnar också årligen en uppföljningsrapport till riksdagen, i vilken redovisas vad granskningarna har lett till. Syftet med uppföljningen är att ge riksdagen underlag för att bedöma Riksrevisionens resultat, det vill säga om granskningen har bidragit till en bättre statlig verksamhet. Uppföljningsrapporten behandlas av finansutskottet samtidigt som utskottet tar ställning till Riksrevisionens årsredovisning.

3.4. Rigsrevisionen i Danmark

I Danmark finns både en fristående revisionsmyndighet och politiskt tillsatta statsrevisorer. Den danska riksrevisionen (Rigsrevisionen) leds av en riksrevisor som utses av Folketinget på förslag av statsrevisorerna och efter konsultation mellan talmannen och vice talmännen. Riksrevisorn utses på livstid men sitter i praktiken till 70 år som är den obligatoriska pensionsåldern. Myndighetens oavhängighet garanteras i Rigsrevisorsloven som även föreskriver att en folketingsledamot inte kan vara riksrevisor. På förslag av statsrevisorerna kan Folketinget avsätta riksrevisorn.

Rigsrevisionens huvuduppgifter omfattar effektivitetsrevision och räkenskapsgranskning, utarbetande av rapporter som avges till statsrevisorerna samt rådgivning och bistånd till förvaltningen i frågor som rör räkenskaperna. Myndigheten fungerar även som revisionsmyndighet för EU-programmen. Revisionen omfattar alla statliga räkenskaper utom Folketingets.

Statsrevisorernas ställning är grundlagsreglerad, och de är inte underordnade vare sig Folketinget eller regeringen. I praktiken fungerar de som ett fristående revisionsutskott. De sex statsrevisorerna väljs av Folketinget för fyraårsperioder som inte sammanfaller med Folketingets mandatperioder. Tillsättandet av statsrevisorerna baseras på styrkeförhållandena i Folketinget på så sätt att alla större partier är representerade. Statsrevisorerna är politiker, ofta med en lång och bred erfarenhet av olika förtroendeuppdrag, men de behöver inte vara aktiva folketingsledamöter. Statsrevisorerna kan omväljas.

Statsrevisorerna är den enda institution som kan begära granskningar från Rigsrevisionen. Rigsrevisionens rapporter utgör grunden för statsrevisorernas verksamhet vars tyngdpunkt ligger på övergripande redovisningsrevisionella frågor samt på frågor om produktivitet och effektivitet.

Rigsrevisionen genomför både årlig revision och effektivitetsrevision. Tre typer av rapporter läggs fram: en årlig revisionsrapport om statsräkenskaperna, ett 20-tal effektivitetsgranskningar och en årlig rapport om myndighetens verksamhet. Dessutom görs varje år ca 80 mindre revisionspromemorior på uppdrag av statsrevisorena.

Effektivitetsgranskningarna överlämnas till statsrevisorerna som i de flesta fall kortfattat kommenterar dessa. Därefter skickar statsrevisorerna rapporterna, med sina kommentarer (statsrevisorernas beretningar), till finansutskottet och ansvarig minister. I finansutskottet tas statsrevisorernas beretningar löpande upp på dagordningen. Även andra fackutskott kan ta

upp dessa beretningar till behandling om ärendet ligger inom utskottets beredningsområde. Behandlingen kan leda till frågor i utskottet eller samråd med ansvarig minister. Enstaka gånger kan statsrevisorernas beretningar ge anledning till en debatt i kammaren.

Inom fyra månader, efter att ministern fått statsrevisorernas beretningar, ska hon eller han för statsrevisorerna redogöra för sina överväganden och åtgärder med anledning av rapporten. Uttalandet skickas även till riksrevisorn som i sin tur ska kommentera detta till statsrevisorerna inom en månad. Ministerns uttalande och riksrevisorns kommentarer inkluderas sedan i statsrevisorernas slutliga betänkande (endelige betænking) som lämnas till Folketinget i april varje år. I detta betänkande behandlas även den årliga revisionsrapporten om statsräkenskaperna. I Folketinget bereds det slutliga betänkandet av finansutskottet.

4. Landskapsregeringens förslag

4.1. En oberoende revisionsmyndighet

Det finns ett behov av en modernisering av revisionen inom landskapsförvaltningen. Om man ser till hur landskapsrevisionen fungerar idag kan man konstatera att den inte till alla delar motsvarar de krav som enligt INTO-SAI:s principer ställs på en självständig och oberoende revision. Landskapsregeringen anser att det bästa sättet att skapa en oberoende och yrkesmässig revision är att överföra landskapsrevisionen till en självständig myndighet direkt under lagtinget. Riksrevisionen kommer också i sin utredning fram till att mycket talar för en oberoende revisionsmyndighet. I utredningen konstateras att det grundläggande motivet för att bilda en oberoende och självständig myndighet under lagtinget är att stärka lagtingets kontrollmakt. Lagtinget utövar lagstiftningsmakt, budgetmakt samt tillsätter och övervakar landskapsregeringen. Möjligheten att utföra den sistnämnda uppgiften förstärks betydligt genom bildandet av en oberoende och självständig revisionsmyndighet.

Landskapsregeringens förslag utgår från Riksrevisionens utredning och innebär att en ny oberoende revisionsmyndighet bildas under lagtinget. Myndighetens oberoende garanteras genom en bestämmelse i lagtingsordningen. Även om myndigheten administrativt är underställd lagtinget är den självständig i sin verksamhet. Myndigheten kallas Landskapsrevisionen och leds av en landskapsrevisor som tillsätts av lagtinget för en mandatperiod på sju år. Landskapsrevisorn fattar självständigt beslut om vad som ska granskas, hur granskningen ska bedrivas och vilka slutsatser som dras av granskningen.

I Riksrevisionens utredning föreslås att den nya revisionsmyndigheten bör bestå av 4–5 revisorer. Landskapsregeringen tar i sitt förslag inte ställning till hur stor myndigheten bör vara. I initialskedet kommer myndigheten att bestå av en myndighetschef, landskapsrevisorn, som kommer att ha möjlighet att tillsätta tjänster och upphandla övriga revisorstjänster som behövs. Förslaget är formulerat på ett sådant sätt att det ger utrymme för en framtida utvidgning av myndigheten om det bedöms ändamålsenligt.

Enligt förslaget ska den nya myndigheten bedriva två olika granskningsformer, årlig revision och effektivitetsrevision. Även om båda granskningsformer ryms inom den gällande lagstiftningen är avsikten att de ska renodlas och att ambitionsnivån vad gäller effektivitetsrevisionen ska höjas. Med effektivitetsrevision kan i detta sammanhang förstås en i efterhand gjord utvärdering av verksamheten i syfte att granska om och i vilken utsträckning de politiska besluten omsätts i praktiken och om denna verksamhet i så fall bedrivs effektivt. Ämnesvalet för granskningen kan därmed varieras på ett otal sätt. Granskningen kan inriktas på en myndighet eller en organisation, men också en verksamhet, en styrform eller en metod. Oavsett vad

granskningen primärt tar sikte på är dess syfte att besvara om eller i vilken utsträckning myndigheten eller organisationen, verksamheten, styrformen eller metoden, är effektiv eller i övrigt ändamålsenlig. Granskningen syftar till att identifiera strukturella brister i landskapets verksamhet och i åtaganden som är av finansiell betydelse och som har betydelse för ekonomins och förvaltningens funktionssätt.

4.2. Internrevision och EU-revision

I Riksrevisionens utredning föreslås att internrevisionen helt ersätts av den externa revisionen som bedrivs vid den nya myndigheten. I det förslaget utgick man även från att ansvaret för EU-revisionen skulle flyttas över på den nya myndigheten. Landskapsregeringen har övervägt detta och kommit fram till att det är mest fördelaktigt att samla alla revisionsresurser på samma ställe. Till exempel blir inte myndigheten lika sårbar eftersom den då sannolikt inte skulle bestå av enbart en tjänsteman. Utvecklingen av ett system för intern styrning och kontroll innebär dessutom att behovet av internrevision inom förvaltningen minskar. EU-lagstiftningen uppställer heller inga hinder för att den nya myndigheten skulle utpekas som revisionsmyndighet, och exempelvis i Danmark är det Rigsrevisionen som ansvarar för revisionen av EU-medel. Samtidigt är detta inget som behöver regleras i landskapslag, utan det är helt och hållet en fråga mellan landskapsregeringen och kommissionen. Revisionen regleras helt av EU:s regelverk och ansvarig revisionsmyndighet utpekas i respektive programdokument.

Landskapsregeringen föreslår att landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå upphävs, och att de tjänster som finns där indras. Samtidigt överförs ansvaret för EU-revisionen under den pågående programperioden från revisionsbyrån till den nya myndigheten. För den nya programperiod som inleds 2014 är avsikten att Landskapsrevisionen utses till ansvarig revisionsmyndighet för de program som delfinansieras av EU.

4.3. Övriga lagändringar

Landskapsregeringen föreslår en ändring av blankettlagen om offentlig upphandling, så att den även blir tillämplig när det gäller upphandling som görs av lagtingets förvaltning. Därigenom kommer den att tillämpas på upphandling av revisorstjänster som görs av den nya revisionsmyndigheten, i de fall där upphandlingen överskrider EU:s tröskelvärden. Samtidigt korrigeras en felaktig hänvisning i lagen.

Flera lagar innehåller hänvisningar till landskapsrevisorerna och till revisionsbyrån. Hänvisningarna bör ändras eller upphävas samtidigt som den föreslagna lagen antas och landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå upphävs. De lagar det rör sig om är finansförvaltningslagen, landskapslagen om valfinansiering samt landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond. I finansförvaltningslagen föreslås även en övergång till den svenska terminologin när det gäller det som i lagens nuvarande lydelse kallas intern kontroll respektive intern styrning. Enligt landskapslagen om valfinansiering har revisionsbyrån vissa uppgifter som enligt förslaget överförs till den nya myndigheten, vilket också ursprungligen var avsikten när den lagen stiftades.

5. Förslagets verkningar

Förslaget innebär att en ny myndighet bildas och att en ny tjänst som landskapsrevisor inrättas vid myndigheten. Den nya myndigheten har lagtinget som huvudman och ersätter de landskapsrevisorer som för närvarande ansvarar för landskapsrevisionen. Samtidigt läggs verksamheten vid landskapsregeringens revisionsbyrå ner och tjänsterna där indras.

Enligt landskapets budget för 2012 uppgår kostnaden för landskapsrevisorerna till 59 000 euro medan anslaget för revisionsbyrån är 180 000 euro. Till kostnaden för landskapsrevisorerna ska dessutom räknas en del av en tjänst vid lagtingets kansli, där biträdande lagtingsdirektören har fungerat som landskapsrevisorernas sekreterare. Totalt beräknas den årliga kostnaden för revisionen således uppgå till cirka 250 000 euro.

Kostnaden för den nya myndigheten är svår att bedöma. Kostnaden för den nya tjänsten som landskapsrevisor är beroende av vilken lönenivå som väljs för tjänsten, vilket avgörs av lagtinget när tjänsten inrättas. Det är dock rimligt att anta att årskostnaden för landskapsrevisorerna kommer att vara runt 120 000 euro. Till detta kommer eventuella kostnader för lokal och en del administrativa kostnader. Eftersom EU-revisionen överförs till den nya myndigheten är det också sannolikt att det krävs ytterligare en tjänst för att sköta den. Därutöver kommer det troligtvis att finnas ett behov av att upphandla revisorstjänster. Hur stora dessa kostnader blir är omöjligt att bedöma. Landskapsregeringens målsättning har varit att förslaget inte ska leda till ökade kostnader totalt sett, men till syvende och sist är det lagtinget som genom budgeten tar ställning till vilka resurser som ska läggas på landskapsrevisionen. I Riksrevisionens utredning poängterades vikten av att den nya myndigheten får tillräckliga resurser för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Förslaget har även vissa administrativa effekter genom att myndighetens rapportering kommer att skilja sig från landskapsrevisorernas. Hanteringen av rapporterna rör både lagtingets och landskapsregeringens förvaltning, dock inte i någon större omfattning.

För övrigt har förslaget inga miljömässiga effekter och påverkar heller inte jämställdheten mellan könen.

6. Beredningsarbetet

Under våren 2011 bereddes med Riksrevisionens utredning som grund ett förslag till lagstiftning om en ny revisionsmyndighet. Beredningen gjordes vid lagberedningen i samarbete med ledande revisorn och förvaltningschefen. Under arbetet hördes lagtingets förvaltning, främst genom lagtingsdirektören och talmanskonferensen. Ett utkast till lagtext med detaljmotivering skickades också på internremiss till revisionsbyrån, finansavdelningen, lagtingets kansli och samtliga lagtingsgrupper. Även landskapsrevisorerna fick möjlighet att kommentera utkastet. Förslaget hann emellertid inte färdigställas och lämnas till lagtinget före lagtingsvalet hösten 2011.

I januari 2012 tillsattes en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta ett förslag till lagstiftning om en ny oberoende revisionsmyndighet administrativt underställd lagtinget. I arbetsgruppen ingick förvaltningschef Arne Selander (ordförande), lagtingsdirektör Susanne Eriksson, ledande revisor Magnus Lundberg, biträdande finanschef Conny Nyholm och lagberedare Diana Lönngren. Gruppen har i sitt arbete utgått från det förslag till lagstiftning som utarbetades 2011 och den slutliga beredningen har skett vid lagberedningen.

Detaljmotivering

1. Ändring av lagtingsordningen

28a § *Revisionsmyndighetens berättelser*. Av lagtingsordningens 28 och 29 §§ framgår vilka typer av ärenden som ska tas upp i lagtinget. Eftersom revisionsberättelser inte nämns föreslås att en ny paragraf intas i lagtingsordningen. I den nya 28a § anges att den oberoende revisionsmyndigheten har rätt att lämna sina berättelser till lagtinget.

31 § *Beredningen av ärenden.* I paragrafens 1 mom. anges vilka ärenden som ska beredas i ett utskott innan de slutligen behandlas av lagtingets plenum. Enligt förslaget är revisionsmyndighetens berättelser sådana ärenden som ska utskottsbehandlas. Detsamma gäller även landskapets årsredovisning, till vilken en revisionsberättelse är fogad.

56 § *Övervakning och revision av finanserna.* Landskapsregeringen föreslår att den nya myndighetens oberoende ska slås fast i lagtingsordningen. Detta är i linje med INTOSAI:s krav på att revisionsmyndighetens oberoende ska skyddas i konstitutionen. Formuleringen innebär att revisionsmyndigheten ska vara oberoende i sin verksamhet och att den enbart i administrativt hänseende ska vara underställd lagtinget. Namnet på myndigheten behöver inte anges i lagtingsordningen.

2. Landskapslag om Landskapsrevisionen

1 kap. Myndighetens ställning och uppdrag

1 § *Myndighetens ställning.* För att stärka lagtingets kontrollmakt föreslås att en oberoende och självständig revisionsmyndighet, Landskapsrevisionen, inrättas under lagtinget. Placeringen under lagtinget ska ses som ett uttryck för att de folkvalda i lagtinget har ett ansvar inför väljarna vad gäller lagstiftning och användning av de skattemedel som står till förfogande. Myndighetens uppdrag har formulerats på samma sätt som landskapsrevisorernas uppdrag enligt den gällande lagen.

Landskapsrevisionen har lagtinget som huvudman men är självständig i sin verksamhet. Detta medför att lagtinget eller lagtingsledamöterna inte kan beställa granskningar från myndigheten och inte heller påverka myndighetens planering av arbetet. Det är heller inte möjligt för lagtinget att påverka innehållet i granskningarna, de metoder som används eller de slutsatser som dras och de rekommendationer som lämnas i granskningen. Däremot är det möjligt för lagtingets ledamöter och utskott – liksom det är möjligt för alla andra – att lämna förslag på granskningar till Landskapsrevisionen.

Granskningarna ska bedrivas oberoende i förhållande till granskningsobjekten, det vill säga landskapsregeringen, dess allmänna förvaltning och underställda myndigheter samt bolag. Att revisionen ska vara oberoende innebär att myndigheten själv ska kunna välja granskningsobjekt, självständigt bedriva granskningen och slutligen obundet formulera vad man kommit fram till. Oberoendet i dessa delar är helt avgörande för granskningsresultatets tillförlitlighet och trovärdighet. Det är också viktigt att poängtera att det är nödvändigt att revisionsmyndigheten för en dialog med granskningsobjektet under granskningsarbetet. En god kontakt ökar kvaliteten i granskningen genom att granskningsobjektet får förtroende för Landskapsrevisionens kompetens.

2 § *Granskningens inriktning.* När det gäller revisionens grundläggande inriktning är avsikten att den nya myndighetens granskning inte ska skilja sig från landskapsrevisorernas granskning enligt den gällande landskapslagen (1996:7) om landskapsrevisionen. Däremot är avsikten att granskningen tydligare ska delas in i två grenar: årlig revision (redovisningsrevision) och effektivitetsrevision, samt att den sistnämnda bör stärkas. Genom den föreslagna formuleringen tydliggörs vad som avses med årlig respektive effektivitetsrevision. I sak innebär förslaget dock inte någon förändring av granskningens inriktning såsom den formuleras i den gällande lagen.

3 § *Granskningens omfattning.* Enligt förslaget ska den nya revisionsmyndigheten ha samma mandat att granska som de nuvarande landskapsrevisorerna och granskningsobjekten ska ha en skyldighet att bistå Landskapsrevisionen i gransknigen. Beträffande bolag som helt eller delvis ägs av landskapet föreslås en precisering, nämligen att det är landskapets ägarstyrning som i dessa fall är föremål för granskning snarare än bolagens verksamhet. Revisionen av aktiebolag regleras för övrigt strikt av aktiebolagslagen (FFS 624/2006) och revisionslagen (FFS 459/2007).

På en punkt föreslås en utvidgning av mandatet, nämligen att den nya myndigheten också ska revidera lagtingets förvaltning och Ålands delegation i Nordiska rådet. Enligt den nu gällande lagen kan lagtinget bestämma att landskapsrevisorerna ska göra en sådan granskning, det som föreslås är alltså att detta skrivs in i lagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar till sitt innehåll den gällande lagens 8 § 2 mom. och definierar vilka bolag Landskapsrevisionen har rätt att granska. Definitionen skiljer sig inte från definitionen av de bolag landskapsrevisorerna har rätt att granska enligt lagens nu gällande lydelse.

4 § *Granskning av landskapsstöd.* Paragrafen motsvarar 9 § i den gällande lagen.

5 § *Granskning av EG-stöd.* Paragrafen motsvarar 10 § i den gällande lagen.

6 § *Skyldighet att bistå och lämna uppgifter.* Paragrafens 1 mom. motsvarar i stort sett den gällande lagens 8 § till de delar den nämnda paragrafen gäller landskapsrevisorernas rätt att få uppgifter från granskningsobjekten.

7 § *Myndighetens rapportering.* Enligt förslaget separeras rapporteringen av den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen. Landskapsrevisionen ska lämna en årlig berättelse som innehåller effektivitetsrevisionens resultat. Berättelsen ska lämnas inom februari månad. I vissa fall kan det dock finnas skäl för att större granskningar inom effektivitetsrevisionen publiceras i en separat rapport när granskningen är avslutad i stället för att avvakta den årliga berättelsen. Det kan exempelvis vara fråga om fall där Landskapsrevisionen gör bedömningen att en fördröjning riskerar att förorsaka stor ekonomisk skada, med hänvisning till vad som framkommit vid granskningen. Resultat som framkommit under en sådan granskning bör inte undanhållas lagtinget, allmänheten och granskningsobjektet under längre tid än nödvändigt. Därför föreslås att rapporter avseende effektivitetsrevision ska kunna överlämnas till lagtinget för behandling när som helst under finansåret. Sådana rapporter ska omedelbart delges landskapsregeringen. Om en separat granskningsrapport publiceras under året ska ett utförligt referat av rapporten ingå i den årliga berättelsen. Genom att effektivitetsrevisionens resultat årligen sammanfattas i en berättelse förbättras möjligheten till uppföljning av olika frågor som kommit fram under revisionen. Både den årliga berättelsen och rapporterna avseende effektivitetsgranskning lämnas till lagtinget och delges landskapsregeringen.

När det gäller den årliga revisionen föreslås att en revisionsberättelse ska lämnas till landskapsregeringen inom en månad efter att årsredovisningen har fastställts. Sedan lämnas revisionsberättelsen tillsammans med årsredovisningen till lagtinget. Enligt den nya finansförvaltningslagen ska årsredovisningen lämnas till lagtinget inom maj månad. Nedan finns ett förslag till ändring av den bestämmelsen i finansförvaltningslagen som innebär att årsredovisningen ska lämnas till Landskapsrevisionen före utgången av februari för att sedan kunna lämnas till lagtinget före utgången av mars.

Slutligen anges i paragrafen att Landskapsrevisionen ska lämna en berättelse om sin egen verksamhet till lagtinget. Avsikten är att lagtinget därigenom ska ha möjlighet att granska och få insyn i myndighetens verksamhet. Förslagsvis kan denna berättelse hanteras av finansutskottet, detta bör dock regleras av lagtinget.

8 § *Landskapsregeringens återrapportering.* För närvarande finns inga särskilda regler för landskapsregeringens återrapportering även om det förekommer att landskapsregeringen svarar på landskapsrevisorernas berättelse genom ett meddelande till lagtinget. Enligt förslaget ska landskapsregeringen inom tre månader meddela vilka åtgärder man vidtagit eller avser att vidta med anledning av Landskapsrevisionens årliga berättelse med resultat från effektivitetsrevisionen. Detsamma föreslås också gälla när myndigheten har lämnat en separat rapport från en effektivitetsgranskning.

Avsikten är också att landskapsregeringen årligen ska redogöra för resultatet av de åtgärder man vidtagit med anledning av Landskapsrevisionens iakttagelser fram till att ärendet kan anses slutbehandlat. Detta bör göras i meddelandet avseende den årliga berättelsen och innebär att ett ärende kan kommenteras av landskapsregeringen under en rad av år, till det har slutbehandlats.

2 kap. Myndighetens organisation

9 § *Myndighetens ledning.* Enligt förslaget leds Landskapsrevisionen av en myndighetschef som kallas landskapsrevisor. Det är enbart tjänsten som landskapsrevisor som regleras i den föreslagna lagen, i förslaget tas för övrigt inte ställning till hur många tjänster som ska finnas vid myndigheten.

När det gäller granskningsarbetet föreslås att landskapsrevisorn självständigt ska fatta beslut om vad som ska granskas. Landskapsrevisorn föreslås också besluta självständigt hur granskningen ska bedrivas och om slutsatserna av granskningen.

Landskapsrevisorn ska årligen besluta om en granskningsplan för verksamheten. Granskningsplanen ska vara en plan över vilka effektivitetsgranskningar landskapsrevisorn avser att påbörja under året samt om den årliga revisionen ska ha någon speciell inriktning utöver de lagstadgade uppgifterna. Det finns naturligtvis möjlighet att avvika från planen, till exempel med hänsyn till under året uppkommande oförutsedda granskningsbehov som måste prioriteras högre. I ett sådant fall kan landskapsrevisorn ändra granskningsplanen.

10 § *Tillsättande av landskapsrevisor.* Vid valet av landskapsrevisor är det viktigt att bygga ett förtroende för landskapsrevisorns självständighet och oberoende. Enligt förslaget ska valet av landskapsrevisor beredas av lagtingets kansli Kommissionen. Kansli Kommissionen består av talmannen, de två vice talmännen och ytterligare två ledamöter som utses av lagtinget. Om inte alla partier som är representerade i lagtinget också är representerade i kansli Kommissionen bör kontakter tas med övriga partier under beredningen, eftersom landskapsrevisorns oberoende stärks av att utnämningen sker med största möjliga enighet i lagtinget. För övrigt föreslås att landskapsrevisor väljs enligt 89 § arbetsordningen (2011:98) för Ålands lagting, som också tillämpas vid val av lagtingsdirektör.

Landskapsregeringen föreslår att landskapsrevisorn väljs för en period av sju år. En sådan mandatperiod ger landskapsrevisorn en säkerhet att under en relativt lång tid kunna bedriva den revision som han eller hon anser befogad. En relativt lång mandatperiod ger också kontinuitet i verksamheten. Ett udda antal år gör att valet av landskapsrevisor endast i undantagsfall sammanfaller med val till lagtinget, vilket ska ses som en markering av att

valet av landskapsrevisor inte är en politisk utnämning. Enligt förslaget ska det vara möjligt att välja om en landskapsrevisor en gång, vilket innebär att samma person kan inneha tjänsten högst två mandatperioder. Om landskapsrevisorn av någon anledning inte kan fullfölja sin mandatperiod ska den nya landskapsrevisorn tillsättas för en hel mandatperiod.

I Riksrevisionens utredning anges som formellt valbarhetskrav för landskapsrevisorn att han eller hon bör ha rättshandlingsförmåga, inte vara försatt i konkurs eller underkastad näringsförbud. Landskapsregeringen föreslår att dessa villkor tas in i lagen. Utredningen anger också att det är viktigt att landskapsrevisorn inte innehar anställning eller uppdrag som kan rubba förtroendet för hans eller hennes självständighet. Även de personliga kraven på landskapsrevisorn måste sättas mycket högt. Det är nödvändigt att landskapsrevisorn har hög integritet och åtnjuter högt anseende bland såväl förvaltning som politiskt valda. Det måste också finnas förtroende för landskapsrevisorners samlade kompetens hos granskningsobjekten för att nå bästa resultat, liksom det måste finnas ett förtroende bland politiker så att myndighetens granskningar kommer till nytta i beslutsfattandet.

I förslaget anges att landskapsrevisorn inte får vara lagtingsledamot, medlem av landskapsregeringen eller anställd av landskapsregeringen. För de två förstnämnda grupperna är begränsningen formulerad så att den gäller under den tid personen utses till och innehar uppdraget som landskapsrevisor. En utnämning till landskapsrevisor ska heller inte utgöra grund för befrielse från uppdraget som lagtingsledamot. När det gäller landskapsanställda ska en sådan person kunna utses till landskapsrevisor men måste sedan avsluta sin anställning innan tjänsten tillträds.

Om den person som utses är eller tidigare har varit politiskt aktiv måste ändå de allmänna kraven på självständighet och oberoende beaktas, och en bedömning göras av hur tidigare politiska kopplingar kan komma att påverka förtroendet för en sådan landskapsrevisor.

Slutligen anges att behörighetsvillkoren för landskapsrevisorn ska vara en för tjänsten lämplig högre högskoleexamen, god förtroenhet med offentlig ekonomi och landskapsförvaltningen samt erfarenhet av ledarskap och en dokumenterad förmåga att leda arbete. Det förutsätts således inte uttryckligen att den som utses till landskapsrevisor ska vara auktoriserad revisor.

11 § *Organisation*. Enligt förslaget ska Landskapsrevisionen själv bestämma om sin organisation.

12 § *Tjänstemännens ställning*. Eftersom Landskapsrevisionen är en myndighet under lagtinget bör samma bestämmelser gälla för myndighetens tjänstemän som för lagtingets övriga tjänstemän. Därför föreslås en hänvisning till den lag som för närvarande bereds av talmanskonferensen. Förutom när det gäller tjänsten som landskapsrevisor ska Landskapsrevisionen själv ha hand om de uppgifter som gäller tjänstemännen vid myndigheten. För tjänsten som landskapsrevisor ankommer dessa uppgifter på kansli-kommissionen och i vissa fall lagtinget.

I paragrafens 2 mom. föreslås särskilda regler för beslutsfattande i fråga om tjänsten som landskapsrevisor. I Riksrevisionens utredning påpekas att det är viktigt att reglerna för när en landskapsrevisor kan skiljas från uppdraget är tydliga, eftersom det stärker myndighetens oberoende. En landskapsrevisor ska inte kunna skiljas från uppdraget för att han eller hon har publicerat en granskningsrapport med obekvämlig kritik mot landskapsregeringen eller något annat granskningsobjekt. Riksrevisionen föreslår att villkoren för skiljande av landskapsrevisorn från uppdraget ska vara att han eller hon inte längre uppfyller något av de formella kraven eller allvarlig försummelse. Hänvisningen till landskapslagen om lagtingets kansli innebär i

praktiken att bestämmelserna i tjänstemannalagen (1987:61) för landskapet Åland tillämpas. Det betyder att landskapsrevisorn kan sägas upp på de grunder som anges där, vilka till exempel är om tjänstemannen inte längre förmår fullgöra sina tjänsteåligganden på ett behörigt sätt eller om tjänstemannen fortgående eller på ett väsentligt sätt bryter mot eller försummar sin tjänsteplikt. Dessutom innebär hänvisningen att bestämmelserna om disciplinärt förfarande i tjänstemannalagen kan tillämpas.

13 § *Övriga revisionsresurser.* I Riksrevisionens utredning påpekas att en revisionsmyndighet bör vara av en viss storlek för att kunna bedriva en verksamhet med hög kvalitet och för att den professionella kompetensen ska kunna upprätthållas. Dessutom anges att en viss omfattning också krävs för att det inom myndigheten ska vara möjligt att upprätthålla sitt oberoende och sin objektivitet. Riksrevisionens utredning rekommenderar därför att den nya myndigheten bör ha fyra till fem anställda revisorer, inklusive myndighetschefen.

Även om landskapsregeringen inte tar ställning till hur stor myndigheten bör vara kommer det sannolikt att finnas behov av att upphandla revisions-tjänster. I den föreslagna paragrafen anges myndighetens rätt att anlita utomstående revisorer samt de krav som ställs på dem. De formella villkor som uppställs i 10 § 2 mom. föreslås gälla även för den som anlitas av Landskapsrevisionen. På det sättet säkerställs en oberoende granskning.

14 § *Sekretess.* Paragrafen motsvarar 14 § i den gällande lagen.

15 § *Sökande av ändring.* I självstyrelselagen saknas en uttrycklig reglering av möjligheten att överklaga förvaltningsbeslut som fattas av lagtingets förvaltning. I självstyrelselagens 25 § hänvisas enbart till landskapsregeringen och dess underställda myndigheter samt till kommunala myndigheter. Det beror sannolikt på att man när självstyrelselagen stiftades inte förutsåg att sådana beslut skulle fattas.

Enligt de grundläggande kraven på rättsskydd bör det finnas möjlighet att överklaga förvaltningsbeslut. Landskapsregeringen anser det rimligt att anta att lagtingets förvaltning skulle ha omfattats av tillämpningsområdet för 25 § självstyrelselagen om lagstiftaren hade förutsett att förvaltningsbeslut skulle fattas av lagtinget. Landskapsregeringen föreslår därför att Landskapsrevisionens beslut i förvaltningsärenden ska överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

16 § *Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.* Landskapsregeringen föreslår att den nya lagstiftningen ska träda i kraft den 1 juli 2013. Tidpunkten är vald utgående från att EU-revisionen ska överföras från revisionsbyrån till den nya myndigheten och att revisionsperioden i det sammanhanget löper från 1 juli till 30 juni. Dessutom har hänsyn tagits till att det ska finnas tillräckligt med tid för att utse en landskapsrevisor som chef för myndigheten. Denna process kan inledas så snart lagtinget har antagit lagen.

Samtidigt som den nya lagen träder i kraft upphävs den gällande landskapslagen om landskapsrevisionen. Enligt den gällande lagen ska landskapsrevisorer väljas före ingången av finansåret. Landskapsrevisorer har redan valts för finansåret 2012 och de ska enligt förslaget slutföra sitt uppdrag, vilket innebär att de ska lämna sin revisionsberättelse enligt 12 § i den upphävda lagen. Revisionsberättelsen ska lämnas senast den 31 augusti 2013. När lagen träder i kraft kommer landskapsrevisorer att ha valts även för finansåret 2013, deras uppdrag avslutas vid ikraftträdandet.

Slutligen beaktas i övergångsbestämmelserna att bestämmelserna om landskapets årsredovisning i den nya finansförvaltningslagen inte kommer att tillämpas förrän från och med finansåret 2014.

3. Upphävande av landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå

1 §. Enligt förslaget upphävs landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå och byrån upphör därmed med sin verksamhet. De tjänster som inrättats av landskapsregeringen indras också av landskapsregeringen. Innan en tjänst indras ska ärendet enligt tjänstemannalagen (1987:61) för landskapet Åland behandlas i tjänstedelegationen. Denna behandling kan genomföras innan lagen har trätt i kraft.

2 §. När det gäller de program som delfinansieras av EU har revisionsbyrån utpekats som revisionsmyndighet för den pågående programperioden, som sträcker sig från 2007 till och med 2013. Revisionen fortsätter även efter själva programperioden så att den slutliga kontrollrapporten ska lämnas in senast den 31 mars 2017. Enligt förslaget överförs detta uppdrag till den nya myndigheten från och med den 1 juli 2013. Detta förutsätter ändring av vissa dokument som sammanhänger med EU:s fonder, nämligen revisionsstrategin och beskrivningen av förvaltnings- och kontrollsystemet. För nästa programperiod, som inleds 2014, kan den nya myndigheten sedan utses till revisionsmyndighet från början.

4. Ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om offentlig upphandling

1 § *Lagens tillämpningsområde.* I paragrafens inledningsfras föreslås ett tillägg så att det tydligt framgår att även lagtingets förvaltning omfattas av lagens tillämpningsområde. Formuleringen "till Ålands lagting ansluten förvaltning" är samma formulering som används i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

2 § *Övriga upphandlingsenheter.* I paragrafens 1 mom. finns en felaktig hänvisning till en paragraf i lagen om offentlig upphandling. I den tidigare lagen om offentlig upphandling (FFS 1505/1992) definierades upphandlingsenheterna i 2 §, medan denna definition i den nu gällande lagen om offentlig upphandling (FFS 348/2007) återfinns i 6 §. Genom ett förbiseende ändrades inte hänvisningen när landskapslagen ändrades så att den nyare rikslagen skulle tillämpas i landskapet.

5. Ändring av landskapslagen om landskapets finansförvaltning

19 § *Landskapets årsredovisning.* I paragrafens 3 mom. ersätts hänvisningen till landskapsrevisorerna med en hänvisning till Landskapsrevisionen.

Bestämmelsen förtydligas samtidigt så att det klart framgår att årsredovisningen ska lämnas till Landskapsrevisionen efter att den har fastställts och att revisionsberättelsen ska lämnas till lagtinget tillsammans med årsredovisningen. Enligt paragrafens nuvarande lydelse ska årsredovisningen lämnas till lagtinget inom maj månad. Denna tidpunkt valdes med hänsyn till att förvaltningsberättelsen, som hittills har lämnats inom augusti, skulle hinna bli klar. Enligt landskapsregeringens bedömning bör dock tidpunkten för överlämnandet av årsredovisningen styras av bokslutet snarare än av förvaltningsberättelsen, och det bör ske så snart som möjligt efter finansårets slut. Tanken bakom bestämmelserna om landskapets årsredovisning i finansförvaltningslagen var dessutom att främja ett förfarande som framhåller landskapsregeringens och landskapsförvaltningens redovisningsskyldighet inför lagtinget. Årsredovisningen skulle ges en tydligare roll genom att den skulle utgöra en lagtingshandling som genomgår behandling i utskott

och plenum. För att åstadkomma detta bör årsredovisningen lämnas till lagtinget vid en tidpunkt som främjar en sådan behandling. Därför föreslås att landskapets årsredovisning lämnas till lagtinget före utgången av mars månad och följaktligen fastställs och lämnas till Landskapsrevisionen före utgången av februari månad. På det sättet hinner lagtinget behandla årsredovisningen under april månad.

5 kap. Intern styrning och kontroll

Under beredningen av förslaget till finansförvaltningslag fanns redan en tjänst som finanscontroller vid landskapsregeringens finansavdelning. Tjänsten hade inrättats med anledning av att lagtinget i budgeten för 2009 beslutat att en finanscontrollerfunktion skulle byggas upp.

När funktionen skulle regleras i finansförvaltningslagen valdes den redan befintliga benämningen. Valet var inte helt enkelt eftersom det engelska ordet ”controller” lätt uppfattas som främmande i vår lagstiftning. Termen ”finanscontroller” valdes ändå, med hänvisning till att det har en väl etablerad grundbetydelse som stämmer överens med den roll funktionen har (för vidare motivering se FR 21/2009–2010). Dessutom används samma begrepp inom rikslagstiftningen (se lagen om statsbudgeten (FFS 423/1988)), där man också använder termen ”intern kontroll” för den process som beskrivs i finansförvaltningslagens 28 §.

Under utskottsbehandlingen ändrades lagtexten så att termen ”finanscontroller” ersattes med ”den interna styrningen” med motiveringen att den förstnämnda dels för tankarna till kontroll, dels är engelskspråkig. Termen ”intern kontroll” ändrades inte. Till följd av att ”den interna styrningen” inte är ett vedertaget begrepp i sammanhanget leder dock användningen av det till otydlighet i lagstiftningen, bland annat genom att sambandet mellan den interna kontrollen och den interna styrningen blir oklart. Detta kan i förlängningen leda till att funktionens roll blir otydlig. För att eliminera denna otydlighet har man inom det utvecklingsarbete som pågår inom landskapsförvaltningen (se ovan avsnitt 1.3.) övergått till att använda termen ”intern styrning och kontroll” när det gäller den process som i finansförvaltningslagen kallas ”intern kontroll”. Intern styrning och kontroll (ISK) är ett vedertaget begrepp och termen är väl etablerad inom statsförvaltningen i Sverige, där den har valts för att inte förlora den styrningsaspekt som finns integrerad i begreppet (se Intern styrning och kontroll i staten, Ds 2006:15). Med hänvisning till att termen numera är etablerad inom landskapsförvaltningen föreslår landskapsregeringen att den tas in i finansförvaltningslagen.

28 § *Definition*. I paragrafens gällande lydelse definieras ”intern kontroll”. Enligt förslaget ersätts termen med ”intern styrning och kontroll”. Definitionen ändras inte.

29 § *Funktion för intern styrning och kontroll*. Enligt paragrafens gällande lydelse ska det vid finansavdelningen finnas en funktion för intern styrning. Benämningen på funktionen föreslås bli ändrad till en funktion för intern styrning och kontroll. Beskrivningen av funktionen ändras inte, dock föreslås en språklig korrigerings i 2 mom.

30 § *Befogenheter*. Enligt förslaget tas hänvisningen till landskapsregeringens revisionsbyrå bort, samtidigt som terminologin ändras.

31 § *Rätten att få uppgifter*. Terminologin föreslås bli ändrad.

6. Ändring av landskapslagen om valfinansiering

8 § *Inlämnande av redovisning*. Enligt förslaget ska revisionsbyråns uppgift att granska redovisningen av valfinansiering överföras på den nya revisionsmyndigheten. Att Landskapsrevisionen är den myndighet som granskar valfinansieringen överensstämmer med GRECO:s (Group of States against Corruption) rekommendationer till Finland, enligt vilka oberoendet i övervakningen bör förstärkas avsevärt (för vidare motivering se FR 29/2009–2010). Detta konstateras också i förslaget till lagen där orsaken till att uppgifterna hänförs till revisionsbyrån anges vara den osäkerhet som då rådde kring när den nya myndigheten skulle kunna inleda sin verksamhet.

9 § *Revisionsbyråns uppgifter*. Se motiveringen till 8 § ovan.

10 § *Redovisningsregister och tillgång till uppgifter*. Se motiveringen till 8 § ovan.

7. Ändring av landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond

16 § *Revisorer*. Landskapsrevisionens rätt att granska pensionsfonden följer av den föreslagna landskapslagen om Landskapsrevisionen. Men eftersom det i informativt syfte i paragrafen finns en hänvisning till landskapsrevisorerna bör den ändras till Landskapsrevisionen.

Lagtext

Landskapsregeringen föreslår att följande lagar antas.

1.

L A N D S K A P S L A G **om ändring av lagtingsordningen för Åland**

I enlighet med lagtingets beslut, tillkommet i den ordning 35 § lagtingsordningen anger,

ändras 31 § 1 mom. och 56 § lagtingsordningen (2011:97) för Åland samt

fogas till lagtingsordningen en ny 28a § som följer:

28a §

Revisionsmyndighetens berättelser

Den revisionsmyndighet som avses i 56 § 2 mom. överlämnar ärenden till lagtinget i form av berättelser.

31 §

Beredningen av ärenden

Landskapsregeringens lagförslag och budgetförslag, landskapets årsredovisning, talmanskonferensens lagförslag, lagtingsledamöternas motioner, revisionsmyndighetens berättelser samt medborgarinitiativ ska remitteras till ett utskott där det genomgår en beredning före den slutliga behandlingen i plenum.

56 §

Övervakning och revision av finanserna

Lagtinget övervakar landskapets finanser och hur budgeten iakttas.

Under lagtinget finns en oberoende revisionsmyndighet som svarar för revisionen av landskapets finanser och iakttagandet av budgeten. Närmare bestämmelser om revisionsmyndighetens ställning och uppgifter utfärdas genom landskapslag.

Denna lag träder i kraft den ...

En oberoende revisionsmyndighet som avses i 56 § 2 mom. ska inrättas senast den 1 juli 2013. Till den del bestämmelsen i 31 § 1 mom. avser landskapets årsredovisning tillämpas den första gången när det gäller årsredovisningen för finansåret 2014.

2.

L A N D S K A P S L A G **om Landskapsrevisionen**

I enlighet med lagtingets beslut föreskrivs:

1 kap.

Myndighetens ställning och uppdrag

1 §

Myndighetens ställning

Landskapsrevisionen är en oberoende myndighet under lagtinget med uppgift att svara för övervakningen av landskapets finanser, budgetens iakt-

tagande, verkställigheten av lagtingets beslut samt att landskapsförvaltningen sköts på ett lagenligt och ändamålsenligt sätt.

2 §

Granskningens inriktning

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision.

Den årliga revisionen ska ske i enlighet med god revisionssed och ha till syfte att bedöma om redovisningen och den underliggande redovisningen är tillförlitliga och räkenskaperna rättvisande samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut.

Effektivitetsrevisionen ska inriktas på förhållanden med anknytning till landskapets budget, genomförandet och resultatet av landskapets verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse landskapets övriga förvaltningsåtgärder. Granskningen ska främja en sådan utveckling att landskapet med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Genom att granska resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta ska effektivitetsrevisionen bedöma om budgetmedlen har använts i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

3 §

Granskningens omfattning

Landskapsrevisionen har rätt att granska

- 1) landskapsregeringens allmänna förvaltning, fristående enheter i anslutning till den samt myndigheter som är underställda landskapsregeringen,
- 2) stiftelser och fonder som inrättats av landskapet,
- 3) landskapets ägarstyrning i bolag där landskapet har bestämmande inflytande samt
- 4) samfund och andra juridiska personer som med ensamrätt av landskapet anskaffar medel.
- 5) lagtingets förvaltning och Ålands delegation i Nordiska rådet.

Med bolag där landskapet har bestämmande inflytande avses aktiebolag i vilka

- 1) landskapet äger så många aktier att det har mer än hälften av de röster som samtliga aktier medför eller
- 2) bolag som avses i punkt 1, eller sådana bolag och landskapet tillsammans, äger så många aktier att de tillsammans har mer än hälften av de röster som samtliga aktier medför.

4 §

Granskning av landskapsstöd

Landskapsrevisionen har rätt att granska beviljandet, användningen och tillsynen över lån och bidrag som beviljats ur anslag i landskapets budget samt av landskapet ställda säkerheter.

Om det för granskningen bedöms nödvändigt ska en enskild som beviljats lån, bidrag eller av landskapet ställd säkerhet på begäran bistå Landskapsrevisionen med uppgifter, utredningar, handlingar och annat material som behövs för granskningen och som gäller ifrågavarande lån, bidrag eller säkerhet. En enskild person kan dock inte åläggas att bistå Landskapsrevisionen med material eller uppgifter till den del sådant stöd beviljats denna för sitt eller sin familjs personliga behov.

5 §

Granskning av EU-stöd

Om inte annat följer av EU:s rättsakter har Landskapsrevisionen rätt att granska beviljandet, användningen och tillsynen över lån och bidrag som betalats av EU:s medel samt av EU ställda säkerheter.

Landskapsrevisionen kan på det sätt och i den omfattning som gäller granskning av landskapsstöd utföra granskning som gäller EU-stöd.

6 §

Skyldighet att bistå och lämna uppgifter

Myndigheter och andra granskningsobjekt som anges i 3 § ska på begäran bistå Landskapsrevisionen samt lämna de uppgifter och upplysningar som Landskapsrevisionen behöver för att sköta sitt uppdrag.

7 §

Myndighetens rapportering

Landskapsrevisionen sammanställer årligen före utgången av februari månad en berättelse med resultaten från effektivitetsrevisionen. Landskapsrevisionen kan även lämna granskningsrapporter som avser effektivitetsrevision under finansåret. Om en separat granskningsrapport har lämnats under året ska den ingå som ett referat i den årliga berättelsen. Berättelsen och granskningsrapporterna lämnas till lagtinget som delger landskapsregeringen dem.

Landskapsrevisionen lämnar en revisionsberättelse med resultaten från den årliga revisionen till landskapsregeringen inom en månad efter att landskapsregeringen har fastställt årsredovisningen.

Landskapsrevisionen lämnar årligen före utgången av september en berättelse om sin verksamhet till lagtinget.

8 §

Landskapsregeringens återrapportering

Landskapsregeringen ska inom tre månader från det att Landskapsrevisionens berättelse med resultat från effektivitetsrevisionen har delgivits landskapsregeringen meddela lagtinget vilka åtgärder man vidtagit eller avser att vidta med anledning av Landskapsrevisionens iakttagelser. Samtidigt ska landskapsregeringen redogöra för resultatet av åtgärder som vidtagits med anledning av tidigare iakttagelser.

Landskapsregeringen ska inom tre månader från det att en granskningsrapport som avser effektivitetsrevision delgivits landskapsregeringen meddela lagtinget vilka åtgärder som man vidtagit eller avser att vidta med anledning av Landskapsrevisionens iakttagelser i granskningsrapporten.

2 kap.**Myndighetens organisation**

9 §

Myndighetens ledning

Landskapsrevisionen leds av landskapsrevisor som är chef för myndigheten.

Landskapsrevisor beslutar självständigt vad som ska granskas och hur granskningen ska bedrivas samt om slutsatserna av granskningen.

Landskapsrevisor fastställer årligen en granskningsplan för Landskapsrevisionens verksamhet.

10 §

Tillsättande av landskapsrevisor

Landskapsrevisorn utses av lagtinget efter att kanslikommissionen ledigslagit tjänsten och avgett utlåtande om de sökande. Om det finns fler än en sökande till tjänsten tillsätts den genom val som avses i 89 § arbetsordningen (2011:98) för Ålands lagting. Landskapsrevisorn tillsätts för en mandatperiod på sju år. Samma person kan inte utses till landskapsrevisor för fler än två mandatperioder.

Endast en person som inte är omyndig, försatt i konkurs eller meddelats näringsförbud eller vars handlingsbehörighet har begränsats kan utses till landskapsrevisor. En lagtingsledamot eller en medlem av landskapsregeringen kan inte utses till landskapsrevisor. En person som står i anställningsförhållande av bestående natur till landskapsregeringen, en myndighet som är underställd landskapsregeringen eller till ett samfund eller en stiftelse där landskapsregeringen eller en underställd myndighet har bestämmande inflytande, kan utses till landskapsrevisor men inte tillträda tjänsten förrän anställningsförhållandet har avslutats.

Behörig för tjänsten som landskapsrevisor är den som vid universitet eller därmed jämförbar högskola, som är erkänd av nationell utbildningsmyndighet, avlagt en examen som motsvarar minst fyra års heltidsstudier och innehåller en lämplig ämneskombination, är väl förtrogen med offentlig ekonomi och landskapsförvaltningen samt har erfarenhet av ledarskap.

11 §

Organisation

Landskapsrevisionen beslutar själv om sin organisation och kan vid behov utfärda en arbetsordning för sin verksamhet.

Andra tjänster än tjänsten som landskapsrevisor inrättas och dras in av Landskapsrevisionen.

Landskapsrevisionen kan sluta avtal inom ramen för sin verksamhet.

Landskapsrevisorn avgör de ärenden i vilka beslut fattas av Landskapsrevisionen. Landskapsrevisorn kan genom arbetsordningen överföra beslutanderätten till en annan tjänsteman.

12 §

Tjänstemännens ställning

De bestämmelser som enligt 3 § och 4 § landskapslagen (...:) om lagtingets kansli gäller lagtingets tjänstemän tillämpas även på tjänstemännen vid Landskapsrevisionen. Om inte annat bestäms i denna lag sköter Landskapsrevisionen de uppgifter som enligt den nämnda lagen sköts av kanslikommissionen.

När det gäller tjänsten som landskapsrevisor beslutar lagtinget om uppsägning av tjänsteförhållande och om disciplinärt förfarande samt kanslikommissionen om beviljande av längre tjänstledighet, förflyttning, permittering och om avstängning från tjänsteutövning, genom tillämpning av de regler som enligt landskapslagen om lagtingets kansli tillämpas för lagtingets tjänstemän. Innan beslut om uppsägning eller disciplinärt förfarande fattas ska kanslikommissionen ge ett utlåtande.

13 §

Övriga revisionsresurser

Landskapsrevisionen kan anlita utomstående revisorer att utföra granskningsuppgifter. För att kunna anlitas ska en utomstående revisor uppfylla de villkor som anges i 10 § 2 mom. Landskapsrevisionen kan även anlita en utomstående revisionsammanslutning, som för granskningsuppdraget utser en ansvarig revisor som uppfyller de villkor som anges i 10 § 2 mom. En

utomstående revisor som anlitas av Landskapsrevisionen handlar under tjänsteansvar vid skötseln av sitt uppdrag.

Den skyldighet att bistå och lämna uppgifter som anges i 6 § gäller även mot utomstående revisorer när de utför granskningsuppdrag för Landskapsrevisionen

3 kap. Särskilda bestämmelser

14 §

Sekretess

Landskapsrevisionen eller personer m anlitas av den får inte för utomstående röja eller till sin egen fördel utnyttja uppgifter de fått i sitt uppdrag beträffande sådant som bör hållas hemligt eller uppgifter om någons personliga förhållanden eller ekonomiska ställning.

Bestämmelserna i 1 mom. utgör inte hinder för att uppgifter lämnas för utredning av brott eller för väckande av åtal. De utgör heller inte hinder för att uppgifter och handlingar lämnas ut till EU:s organ eller andra behöriga myndigheter om EU:s lagstiftning så kräver.

15 §

Sökande av ändring

Landskapsrevisionens beslut i förvaltningsärenden får i enlighet med 25 § självstyrelselagen för landskapet Åland överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

16 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013. Tjänsten som landskapsrevisor får lediganslås och besättas innan lagen träder i kraft. Andra åtgärder som lagens ikraftträdande förutsätter får också vidtas innan den träder i kraft.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1996:7) om landskapsrevisionen. De landskapsrevisorer som har valts för finansåret 2012 slutför dock sitt uppdrag enligt den upphävda lagen. Uppdraget för de landskapsrevisorer som valts för finansåret 2013 upphör när denna lag träder i kraft.

Med avvikelse från vad som bestäms i 7 § 2 mom. lämnar Landskapsrevisionen en revisionsberättelse till landskapsregeringen inom en månad efter att landskapsregeringen har fastställt landskapets bokslut för finansåret 2013.

3.

L A N D S K A P S L A G **om upphävande av landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå**

I enlighet med lagtingets beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1996:8) om landskapsregeringens revisionsbyrå.

Tjänsterna som ledande revisor och internrevisor vid revisionsbyrån dras in. Den behandling i landskapets tjänstedelegation som avses i 4 § 2 mom. tjänstemannalagen (1987:61) för landskapet Åland får genomföras innan denna lag träder i kraft.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

När lagen träder i kraft överförs revisionsbyråns uppdrag som revisionsmyndighet för EU:s fonder under programperioden 2007–2013 till Landskapsrevisionen. Åtgärder som överföringen förutsätter får vidtas innan denna lag träder i kraft.

4.

L A N D S K A P S L A G
om ändring av 1 och 2 §§ landskapslagen om tillämpning i
landskapet Åland av riksförfattningar om offentlig upphandling

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 1 § 1 mom. inledningssatsen och 2 § 1 mom. landskapslagen (1994:43) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om offentlig upphandling, av dessa lagrum 1 § 1 mom. inledningssatsen sådan den lyder i landskapslagen 2012/21 som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Inom landskapets behörighet är, med i denna lag angivna undantag, följande riksförfattningar tillämpliga i landskapet Åland vid upphandling som görs av landskapsregeringen, under landskapsregeringen lydande myndigheter och inrättningar, till Ålands lagting ansluten förvaltning, kommunala myndigheter samt övriga upphandlingsenheter som avses i denna lag:

2 §

Övriga upphandlingsenheter

Med övriga upphandlingsenheter enligt 1 § 1 mom. avses sådana juridiska personer, enheter och upphandlare som landskapsregeringen, under landskapsregeringen lydande myndigheter och inrättningar samt kommunernas och kommunalförbundens myndigheter på samma sätt som statens, kommunernas och kommunalförbundens myndigheter enligt 6 § lagen om offentlig upphandling har inflytande i eller vilka på annat sätt enligt sistnämnda bestämmelse kan anses tillhöra den offentliga förvaltningen.

Denna lag träder i kraft den ...

5.

L A N D S K A P S L A G
om ändring av landskapslagen om landskapets finansförvaltning

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 19 § 3 mom., rubriken till 5 kap. samt 28–31 §§ landskapslagen (...) om landskapets finansförvaltning som följer:

19 §

Landskapets årsredovisning

Årsredovisningen fastställs av landskapsregeringen före utgången av påföljande februari månad och ställs samtidigt till Landskapsrevisionens förfogande. Årsredovisningen överlämnas tillsammans med revisionsberättelsen till lagtinget före utgången av mars månad.

5 kap. Intern styrning och kontroll

28 §

Definition

Med intern styrning och kontroll avses den process genom vilken en myndighet med rimlig säkerhet

- 1) uppnår en effektiv verksamhet,
- 2) efterlever lagar, förordningar och andra regler samt
- 3) lämnar en tillförlitlig redovisning och rättvisande rapportering av verksamheten.

Ledningen för varje förvaltningsenhet inom landskapsförvaltningen ansvarar för att den interna styrningen och kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig.

Närmare bestämmelser om den interna styrningen och kontrollen inom landskapsförvaltningen utfärdas genom landskapsförordning.

29 §

Funktion för intern styrning och kontroll

För att säkerställa kvaliteten i och utveckla de styrnings-, kontroll- och rapporteringsprocesser som avser landskapets finanser finns vid den allmänna förvaltningens finansavdelning en funktion för intern styrning och kontroll.

Funktionen ska stöda förvaltningsenheternas ledning i utvecklingen av den finansiella kontrollen samt samordna systemen för finansiell kontroll inom landskapsförvaltningen. Genom att ge råd, delge iakttagelser och ge åtgärdsförslag ska funktionen verka för att systemen och förfarandena för den styrning, kontroll och rapportering som avser landskapets finanser fungerar på ett ändamålsenligt sätt och håller hög kvalitet.

30 §

Befogenheter

Den interna styrnings- och kontrollfunktionen kan för en förvaltningsenhet framlägga en rapport om sina iakttagelser och i den framföra åtgärdsförslag. Funktionen kan dessutom i enlighet med ärendets karaktär framföra sina iakttagelser och åtgärdsförslag till andra berörda förvaltningsenheter, till den minister som är ansvarig för det aktuella förvaltningsområdet och till den minister som är ansvarig för finansavdelningen för vidtagande av eventuella åtgärder.

31 §

Rätten att få uppgifter

Den interna styrnings- och kontrollfunktionen har rätt att utan avgift från förvaltningsenheterna få uppgifter, handlingar och utredningar som behövs för skötseln av dess uppgifter.

Den interna styrnings- och kontrollfunktionen har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna från förvaltningsenheterna få uppgifter och handlingar om landskapets finanser och landskapets verksamhet samt om förfarandet i fråga om landskapets finanser, medel eller egendom som landskapet ansvarar för, om utförandet av en uppgift som bestäms för funktionen ovillkorligen kräver detta.

Denna lag träder i kraft den ... Bestämmelsen om landskapets årsredovisning i 19 § 3 mom. tillämpas första gången vid fastställande och överlämnande av årsredovisningen för finansåret 2014.

6.

LANDSKAPSLAG
om ändring av landskapslagen om valfinansiering

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 8 § 1 och 2 mom., 9 § och 10 § 1 mom. landskapslagen (2011:17) om valfinansiering som följer:

8 §

Inlämnande av redovisning

Redovisningen ska lämnas in till Landskapsrevisionen inom tre månader efter det att valresultatet har fastställts. Den som därefter under mandatperioden tillträder ett uppdrag som lagtingsledamot ska lämna in sin redovisning inom tre månader efter tillträdesdagen.

Redovisningen ska lämnas på en blankett som har fastställts av Landskapsrevisionen.

9 §

Landskapsrevisionens uppgifter

Landskapsrevisionen ska övervaka att skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs.

Landskapsrevisionen ska

1) kontrollera att alla redovisningsskyldiga lämnat redovisning enligt denna lag,

2) utan dröjsmål offentliggöra alla redovisningar som lämnats in samt

3) vid behov uppmana redovisningsskyldiga att göra en ny redovisning, komplettera sin redovisning eller visa att redovisningen är riktig och tillräcklig.

Om en redovisningsskyldig trots uppmaning från Landskapsrevisionen inte lämnar in en redovisning enligt denna lag eller om det konstateras att redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter, får Landskapsrevisionen vid vite förpliktiga den redovisningsskyldiga att lämna in en redovisning eller rätta till felet eller bristen. Vitet döms ut av Landskapsrevisionen. Föreläggandet och utdömandet av vite överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Landskapsrevisionen ska inom sex månader efter det att valresultaten fastställts lämna in en berättelse till lagtinget om de redovisningar som tagits emot och om hur myndighetens tillsyn över redovisningsskyldigheten har fullgjorts.

10 §

Redovisningsregister och tillgång till uppgifter

Landskapsrevisionen ska föra ett register över alla redovisningar av valfinansiering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

7.

LANDSKAPSLAG
om ändring av 16 § landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 16 § 2 mom. landskapslagen (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond som följer:

16 §
Revisorer

Landskapsrevisionen har rätt att granska pensionsfondens verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

Mariehamn den 30 augusti 2012

L a n t r å d

Camilla Gunell

Föredragande minister

Gun-Mari Lindholm

Parallelltexter

- [Parallelltexter till landskapsregeringens lagförslag nr 23/2011-2012](#)